

Supersticions populars relacionades amb els naixements de Pineda

Pineda de Mar

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Pineda de Mar, s/n

Coordenades:

Latitud: 41.628783272169
Longitud: 2.6899163141684
UTM Est (X): 474171
UTM Nord (Y): 4608608

Classificació

Número de fitxa 08163 - 285
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Costumari
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Cultural
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dc., 07/08/2024 - 08:12

Descripció

A l'Arxiu del Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC), es pot consultar en línia, el "Fons Tomàs Carreras Artau. Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya" (1879-1954) que es preserva físicament a l'Arxiu de la Institució Milà i Fontanals d'Investigació en Humanitats.

Destaquen quatre quartilles de 13,3 x 20,3 cm, manuscrites i publicades l'any 1918 sobre les supersticions populars relacionades amb els naixements (Signatura AMF/AEFC/0301/0026), que diu així:

"Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya. Qüestionari nº 3 primer sobre les jornades de la vida. Naixement.

Supersticions populars amb ell relacionades.

- 1.- Si una dóna embarassada es padrina d'una bateig, malpareix.
- 2.- Si una dóna embarassada capdella una troca de fil, el cordó s'entortolliga al coll de la criatura i l'escanya.
- 3.- Si una dóna embarassada comensa de pujar una escala amb el peu dret, tindrà un noi.
- 4.- No es bo pesar-se una dóna embarassada, ni una criatura tampoc.
- 5.- Una dóna embarassada té cor agre mentres a la criatura li surten els cabells.
- 6.- Si's dóna caldo de lloca a una partera, se torna borratxa.
- 7.- Els òssos del bullit que ha servit per a fer caldo a una partera s'han de cremar. Si no es cremen i un gos se'ls menja, la partera no té llet.
- 8.- Si una dóna que cria no pren res d'aliment al posar-se la criatura al pit, aquesta no té memòria quan es gran.
- 9.- Si'l dia que surt a missa una partera toca àigua les criatures es pixen al llit quan són grandetes.
- 10.- Per a calçar una criatura s'ha d'esperar l'entrada del quint ò del setè més, es dir, que vinguin a senassos.
- 11.- No s'ha de dir a ningú el dia que's vol calçar una criatura.
- 12.- Si's tallen les ungles a una criatura de menys d'un any, després és lladre.
- 13.- Si's tallen els cabells a una criatura de menys d'un any, triga més a saber de parlar.
- 14.- Per a que surtin les dent a una criatura sense patir gaire, se li posa un llargandaix mort al voltant del coll.
- 15.- Per a desmamar una criatura sense que se'n senti, s'ha d'esperar un divendres, i millor si pot ser el Divendres Sant.
- 16.- Per a desmamar una criatura sense que sen senti, s'agafa un ou del dia, se li posa sota'l coixí tota la nit i a l'endemà se'n fa una truita i se li fa menjar.
- 17.- per a fer perdre la llet a unadóna, quan deixa de criar, se li posa un collaret fet de petits rutlles de suro al coll.

Temes del qüestionari:

- 1.- Peregrinacions a santuaris: hi ha aquí la creensa amb la Mare de Déu de Núria i ficar el cap a l'olla.
- 7.- Desigs.- Un desig no satisfet deixa senyal a la pell del nou nat; generalment de color i forma semblants a la cosa desitjada, i com que sol tractar-se de fruites, la marca pren més color i a vegades s'infla i fins suqueja en el temps que hi ha fruites d'aquella mena.
- 11.- Ajuden a la partera la llevadora, i la mare, sogra ò altra dona gran de la casa, i a vegades vehines casades.
- 13.- No es costum estricta la presentació de la criatura pel pare, però si el fer saber-ne el natixement als parents i persones mes allegades, a càrrec del pare mateix ò altra persona principal de la família.
- 19.- Vestits de la criatura: se li posa el barnuç, lo més bonic i adornat que's pugui, que sol ser nou, i si no, s'enmanlleja. – Sòl portar uns sants Evangelis dintre la roba. – Al sortir el bateig de la inglesia repiquen fort les campanes, més ò menys segons la paga del padrí ò padrins al campaner. – La comitiva, formada pel pare, avi, uncles i altres parents i amics convidats, precedits de les criatures també convidades, i seguits de la llevadora, que du la criatura, entremig de l'àvia ò avies, ties i altres dones, i noies, torna a la casa, voltada d'un estol de mainada, que crida "Es bord, es bord", fins que'ls hi treu confits, ametlles i altres lllaminadures.

També'n tiren grapats als vehins amics i coneguts aturats a les portes de les cases del curs. Al se a la casa del nadó, els homes formen dos rengles i les dones passen pel mitg i hi entren, mentres la canalla's queda al carrer i espera que obrin balcones i finestres. La llevadora, al peu de la escala; dóna la criatura al padrí per a que la pugi a la mare. Al moment de passar la mà per sota de la criatura i perdre-la de mans de la llevadora, el padrí dóna a n'aquesta una moneda de mes ò menys valor segons la riquesa d'aquell. D'això'n diuen fer llum per pujar la escala. Un cop la mare té la criatura i mentres desnuden i arreglen aquesta, els padrins i pare obren balcones i finestres i ells i els convidats tiren bateiades ò botialles a la gent del carrer, que ho reben amb gran cridoria d'"ací, ací". Si es un noi el batejat se tiren xiulets, cavalls, auques, llapis, plomes (és dir mànecs de ploma,) i altres objectes de poc valor propis de noi, com eina ò joguina, i si es noia; canons de fer mitja i de posar agulles, nines de cartró, ventalls, escombres i altra fireta, etz. però sempre, ademés de tot això, confits, nous, ametlles, i algun cop monedes. Acabat, se fa un senzill refresc.

20.- L'ordre dels padrins es: pare del pare i mare de la mare; mare del pare i pare de la mare, suplint-se pel mateix ordre el que hi halta per mort ò absència; germans i germanes dels pares per ordre d'edat, sent el germà i cunyada de cada un d'ells respectivament; altres parens més llunyans, i en darrer cas, amics íntims de la família.

Quan a la casa ja hi ha fill i filla grans, solen esser aquests padrins del nen petit, o sia de llur germà. 21.- Proposen els noms els padrins, casi sempre d'acord amb els pares. Si es un noi al moment del bateig el padrí posa dos noms i la padrina un; si es una noia, dos noms la padrina i un el padrí. Se solen escollir noms dels avis o pares ò padrins, i també del dia de naixença. Es preferit aquí el nom del Patró de la vila, sant Joan baptista, i no se solen mantenir secrets.

Pineda (Costa de Llevant). 1 de novembre de 1918. Emili Genis i Horta.

Observacions:

El Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC), és una agència estatal per a la investigació científica i el desenvolupament tecnològic, amb personalitat jurídica diferenciada, patrimoni, tresoreria propis, autonomia funcional i gestió, plena capacitat jurídica d'obrar i de durada indefinida amb

l'objectiu de fomentar i coordinar el desenvolupament i la difusió de la investigació científica i tecnològica, de caràcter multidisciplinari, per tal de contribuir a l'avanç del coneixement i del desenvolupament econòmic, social i cultural.

Fou creat després de la Guerra Civil espanyola sobre la base organitzativa establerta des de 1907 per la Junta per a l'Ampliació d'Estudis i Investigacions Científiques. Els seus objectius estan regulats al Reial decret 1730/2007, de 21 de desembre i per la Llei 14/2011, d'1 de juny, de la Ciència, la Tecnologia i la Innovació.

Bibliografia

Enllaços d'interès:

[Sirmug. Fondos digitalizados del Consejo Superior de Investigaciones Científicas...](#)

Ann d'Etnografia i Folklore de
Catalunya.

Questionari n.º 3, primer sobre
les jornades de la vida.

Naixement.

Supersticions populars amb
ell relacionades.

- 1.- Si una dona embarassada es
padrina d'un batx, malparirà.
- 2.- Si una dona embarassada
capdella una troca de fil, el
cordó s'entortolliga al coll de
la criatura i l'escanya.
- 3.- Si una dona embarassada
comença de pujar una escala
amb el peu dret, tindrà un noi.
- 4.- No es bo pesar-se una dona
embarassada, ni una criatura tampoc.
- 5.- Una dona embarassada
té' cor agre mentres a la crià-
tura li surten els cabells.

7.- Els ossos del bullit que
ha servit per a fer callos a
una partera, s'han de cremar.
Si no's cremen i un got se'ls
menja, la partera no té llet.

8.- Si una dona que cria no
pren res d'aliment al posar de
la criatura al pit, aquesta
no té memòria quan es gran.

9.- Si'l dia que surt a munta
una partera toca aigua, les
criatures se pexen el llet quan
són grandetes.

10.- Per a calçar una criatura
s'ha d'expirar l'entrada del
quint o del setè mes, es dir,
que vinguin a senarssos.

11.- No s'ha de dir a ningú
el dia que's vol calçar una
criatura.

Temes del qüestionari.

1.- Peregrinacions a santuaris: hi ha aquí la creença amb la Mare de Déu de Núria i ficar el cap a l'olla.

7. Desigs.- Un desig no satisfet deixa senyal a la pell del nou nat, generalment de color i forma semblants a la cosa desijada, i com que sol tractar-se de fruites, la marca pren més color i a vegades s'infla i fins suqueja en el temps que hi ha fruites d'aquella mena.

11.- Apiden a la partera la llevadora, i la mare, rogra i altra dona gran de la casa, i a vegades veïnes carades.

13.- No es costum estricte la presentació de la criatura pel pare, però si el per saber-ne